

Hudbok ger nya aspekter på människors samspel

Ole Fyrand. **Det gåtefulle språket. Om hudens kommunikasjon.** 188 sidor. Oslo: Universitetsforlaget, 1996. ISBN 82-00-41943-6.

Recensent: allmänläkare Ulla Söderström, Axlagården, Umeå.

»Det gåtefulle språket. Om hudens kommunikasjon» lockar till läsning redan genom sin vackra omslagsbild med Botticellis Venus. Trots att mina förväntningar blev högt ställda redan då jag först fick boken i min hand blev jag inte besviken under läsningen! Jag kan bara hoppas att den blir översatt till svenska, eftersom jag erfarit att många drar sig för att läsa även våra närmaste grannars språk.

Det här är alltså en norsk bok, vars författare är Ole Fyrand, professor vid Oslo universitetet och överläkare vid hudklinikerna på Rikshospitalet. Det visar sig att författaren har en kunskap, allmänbildning och beläsenhet som sträcker sig långt utanför yrkesområdet.

Huden redskap för kommunikation

Boken handlar alltså om hudens kommunikation. Det för tankarna till blekhet och rodnad, utslag och vassa naglar. Men nej – författaren inskränker sig inte till det! Han berättar om hur vi med huden kommunicerar med omvärlden, och därigenom också med vårt inre, från den dag vi föds till dess vi läggs i graven. Han berättar om kön, könshormoner och sexualitet, om den kulturella huden, om hudvård och kosmetik. Det område han ger störst utrymme och som jag nog upplever som mest spännande att läsa är »Kroppens dofter». Bara kysen ägnar han flera sidor. Den torra kysen och den våta kysen, kyssens betydelse i olika kulturer, sociala regler omkring kyssen, kyssens doft och smak och inverkan på våra hormoner!

Vackra färgbilder

Författaren återkommer regelbundet till intressanta jämförelser mellan människans och olika djurarters dofter och beteenden. Boken är rikligt illustrerad med vackra helsides-

bilder i färg, som återger såväl klassiska som moderna målningar av kvinnors och mäns kroppar. Konstnärernas sätt att se på kroppen och huden känns berikande. Boken innehåller en omfattande litteraturlista.

Den här boken har varit intressant och rolig att läsa. Jag tycker att den har lärt mig mycket och givit mig flera nya infallsvinklar och aspekter på samspelet människor emellan. Jag skulle kunna skriva mycket om den, men vill hellre rekommendera att den som känner sig nyfiken läser den själv och samtidigt får möjlighet att njuta av det vackra bildmaterialet! •

Högaktuellt och pedagogiskt om infektioner i luftvägarna

Patrik Jönsson, red. **Infektioner i luftvägarna.** 152 sidor. Stockholm: Eli Lilly Sweden AB, 1996. Pris ca 295 kr. ISBN 91-63-4162-6.

Recensent: professor Matti Anniko, överläkare, öron-, näs- och halskliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala.

Boken är en reviderad upplaga av »Infektioner i övre luftvägarna», som gavs ut för åtta år sedan. Såväl innehåll som bildmaterial är helt uppdaterat. I den nya utgåvan har även nedre luftvägar inkluderats, varför namnbytet till »Infektioner i luftvägarna» blivit nödvändigt. De nio författarna, alla kliniskt verksamma läkare och forskare, representerar ett tvär-

NYA BÖCKER

vetenskapligt internationellt erkänt kunnande med förankring inom öron-, näs- och hals-sjukvård, klinisk bakteriologi, klinisk mikrobiologi och infektionssjukdomar.

Bland de senaste årens publikationer om behandling av luftvägsinfektioner väcker »Infektioner i luftvägarna» ett klart intresse. Ämnet berör volymsmässigt ett mycket stort antal patienter. Dessutom har man i behandlingsdiskussionen om användandet av antibiotika under de senaste åren framfört farhågor för en snabb utveckling av antibiotikaresistens även i de skandinaviska länderna.

God strukturering

Innehållet kan grupperas till tre områden: basal kunskap (epidemiologi, infektionsförsvaret i luftvägarna och bakteriologiska aspekter på dessa infektioner), kunskap om olika antibiotika och hur dessa skall användas samt kunskap om klinik och terapi av specifika luftvägsinfektioner (mellanöra, näsa-bihålor, svalg, larynx-trachea och nedre luftvägar). Uppdelningen är pedagogiskt riktig och gör boken lättläst. En intressant infallsvinkel används i ett avsnitt om samhälls-ekonomiska aspekter förorsakade av luftvägsinfektioner – något som vi alla möter i vår kliniska verksamhet. De kliniska avsnitten är strukturerade på samma sätt. Eftersom texten i varje sjukdomsgrupp spjälkats upp i ett stort antal avsnitt med samma typ av rubriker och underrubriker kan läsaren lätt bläddra mellan sjukdomsgrupperna och snabbt hitta motsvarande information inom respektive område.

Diskussion om vaccination

Ett exempel som belyser bokens höga aktualitet är diskussionen om vaccinationer för att förhindra luftvägsinfektioner. Medan vaccination mot Haemophilus influenzae typ b varit mycket framgångsrik (minskar bärarskapet av bakterien i nasofarynx, incidensen av epiglottit minskar etc) har vaccination mot pneumokockinfektioner varit föga framgångsrik. Pneumokocker, som ofta förorsakar öroninfektioner, är vanligt förekommande hos barn (som under 2 års ålder har ett tämligen omoget im-

munsystem), men vaccination mot pneumokocker har inte givit önskad profylaktisk effekt. Dessutom har pneumokocker typ 6 – ett vanligt sjukdomsagens – en dålig immuniserande förmåga. Passiv immunisering med gammaglobulin kan inte tillrådas annat än i mycket speciella fall. Det är glädjande att läsa att man vid kronisk otosyalpingit bestäm avråder från långtidsbehandling med såväl antibiotika som perorala avsvällande medel.

Att rekommendera

Boken innehåller kliniskt relevant information kombinerad med den bakgrundsinformation som den kliniskt verk-samma läkaren behöver för att förstå verkningsmekanismer. Ämnesområdet är väl genomarbetat och högaktuellt. Den påkostade pedagogiska framställningen (faktarutor, riktligt med färgbilder och principskisser) gör boken – trots sina 155 sidor – lättläst, och den kan rekommenderas både för den grundläggande läkarutbildningen av medicine kandidater och för alla kliniskt verksamma läkare. •

Läkartidningen väljer böcker och recensenter

Läkartidningens bokredaktion får då och då in recensioner som kommit till genom att författare eller utgivande förlag, särskilt läkemedelsföretag, vidtalat en läkare att anmäla boken. Sådana recensioner tackar redaktionen nej till. Bokredaktionen väljer ut de böcker som skall anmälas och vidtalar skribenter.

Vi välkomnar tips om nya utländska böcker som är av stort värde för Läkartidningens läsekrets – men tag kontakt med bokredaktionen innan du skriver någon anmälan spontant! Risken för dubbelarbete är stor.

Med hänsyn till det begränsade utrymme som finns för bokanmälningar recenserar Läkartidningen normalt inte skrifter som har anknytning till marknadsföring av företag eller produkter. Om sådant material ger anledning till välgrundad kritik kan den framföras i tidningens debattspalter.